

ความตาย

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๓

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ศาสนาเวลาที่มีการตายนี้ การเกิดทำให้ดีใจ การตายทำให้คนเสียใจมาก แล้วกลัวมากด้วย คนเราเกิดมาแล้วกลัวตายกันทุกคน พอกลัวตายก็เลยไป เห็นไหม ไปเช่นผีเช่นนาง เคารพเจ้าป่า เจ้าเขานะ หาที่พึ่ง

คนพยายามหาที่พึ่ง หาเพื่อประกันใจ ประกันว่าอยากให้มีชีวิตยืนยาว นี่เพราะความไม่รู้ เห็นไหม ถึงหีบจับผิดจับถูกจับพลาด จับให้ตัวเองมีแต่ความทุกข์ ยึดไว้ใจ ไปยืนขวางถนนใหญ่ ยืนขวางพายุ ยืนขวางสัจจะความจริง

เกิดมามันต้องตายหมด ความตายนี้เป็นเรื่องของปกติเลย แต่ถ้าเปิดถึงทางโลก จริงอยู่ เกิดมาแล้วเราต้องพยายามรักษากันไว้เพื่อจะให้อยู่กันนานที่สุด ถึงมีโรงหมอโรงอะไร นี่คือโลกใจ โลกคือหมู่สัตว์ หมู่สัตว์ก็อยากจะอบอุ่น อยากจะอยู่กันนานๆ ไป อันนี้มันเรื่องของธรรมดา เป็นเรื่องธรรมดา

แต่ในเมื่อความจริงมันประกาศผล องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ถึงได้บอกเลย “วิภูวนมันไม่มีอะไรตาย จิตนี้ไม่เคยตาย แปรสภาพไปเฉยๆ ทำคุณงามความดียังถึงกันอยู่”

นี่ถึงบอกว่าไปสงสารน้องสาว สงสารอะไร? เขาก็อยู่กับเราตลอดไปนั่นล่ะ ถ้าเราทำความดีเขาก็อยู่กับเราตลอดไป มันอยู่ในหัวใจ คนดีของเราอยู่ในหัวใจกับเรา เราจะทำคุณงามความดีไปถึงกัน มันก็เหมือนกับอยู่ข้างๆ ตัว มันจะไปไหน? มันไม่ไปไหนเลย บอกว่า “ไม่ได้ไปไหน” อยู่หรือตายจิตดวงนั้นมีอยู่ ไม่มีอะไรตาย เพียงแต่แปรสภาพไป

ทีนี้ว่าร่างกายมันเป็นสภาพแบบนั้น มันต้องแปรสภาพไป นี่คือสัจจะ ถ้ามันเป็นสัจจะแล้ว นี่คือธรรมใจ ธรรมกับโลกมันไม่เหมือนกัน โลกอยากให้อยู่กันนานๆ โลกคืออยากจะเหนียวรั้งไว้

ความเหนียวรั้งไว้เพื่อความอบอุ่น อันนั้นวางไว้ ในเมื่อมันสุคติวิสัย ของมันสุคติวิสัยแล้วมันต้องยอมรับสภาวะตามความเป็นจริง

แล้วเราเป็นลูกศิษย์ตถาคต เป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีอะไรตาย ฟังสิ! ร่างกายนี้มันวิการ เจ็บไข้ได้ป่วยนะ มันต้องรักษากันไป มันทุกข์ทรมานมากก็สละมันทิ้งไป ไปเสวยใหม่ๆ เสวยใหม่ก็ไป แต่ในเมื่อยังไม่ได้ไปยังเป็นจิตวิญญาณอยู่อย่างนี้ ยังไม่ได้เกิดใหม่ เขาถึงกัน มาหากัน มาอะไรกัน

มี...ในสมัยพุทธกาลนะ นางวิสาขานี้เป็นคนที่มีลูกหลานมาก แล้วประเพณีสมัยนั้น เวลาลูกหลานตายต้องเอาน้ำซบให้ผมเปียก มหาพระพุทธรเจ้า ร้องให้มหาพระพุทธรเจ้าประจำพระพุทธรเจ้าถามว่า “วิสาขา ในโลกนี้เขาไม่มีคนตายหรือ? ในโลกนี้ไม่มีคนตายหรือ? ในโลกนี้มีคนตายไป เธอทำไมไม่เสียใจล่ะ? แต่พอลูกหลานตายทำไมเสียใจ เศร้าโศกใจ?”

ทั้งๆ ที่นางวิสาขาเป็นพระโศดาบันนะ ฟังสิ! พระโศดาบัน เห็นใหม่ ยังเสียใจ ยังเศร้าใจ ยังโศกใจ นางวิสาขาเป็นพระโศดาบัน เวลาลูกหลานตายนี้เศร้าใจ เสียใจ จนพระพุทธรเจ้าเดือนนะ เดือนนี้ได้สติกลับมาเลย เพราะอภุชกรรมไง จิตที่เป็นพระโศดาบัน สติสัมปชัญญะพร้อมอยู่ แต่มันยังโดนอวิชชาปกคลุมอยู่ มันก็เผลอไหลไปตามชั่วคราว แต่พอพระพุทธรเจ้าเดือนสติย้อนกลับมาเลย สิ่งนั้นเป็นปกติ สิ่งนั้นเป็นธรรมดา นี่ทำให้ใจก็สึกสึกขึ้นมา ใจรู้สึกว่ายอมรับสภาวะตามความเป็นจริงไง

พระพุทธรเจ้าถึงบอก “ไม่ให้ร้องไห้ ไม่ให้คร่ำครวญถึงกัน ให้ทำคุณงามความดีถึงกัน” ทำคุณงามความดีแล้วส่งอุทิศไปถึงกัน มันถึงดวงใจดวงนั้น เห็นใหม่ แล้วเขาก็มีความสุข เขาก็ยิ้มออก จิต ก็ปกป้องเราอีก เห็นใหม่ นี่คนดีฝึค้อม

คนดีเทวดาค้อม พระอรหันต์นี้มีพวกจิตดีพวกเทวดาคอยค้อมครอง เพราะจิตที่เป็นอย่างนี้ แม้แต่ในเทวดาก็ไม่มี ในพรหมก็ไม่มี ไม่มีหรอก เห็นใหม่ จิตที่ดีแล้วจะมีพวกนี้ค้อมครอง เพราะ! เพราะเขาก็ต้องการบุญกุศลของเราเหมือนกัน แต่ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องปรีนิพพานไปล่ะ? ทำไมพระสารีบุตรต้องดับขันธไปล่ะ?

แม้แต่พระอรหันต์ที่ว่าเทวดาคุ้มครองอยู่ก็ต้องดับขันธไปโดยธรรมดา เพราะสังขะอันนี้เป็นความจริง พอสังขะอันนี้เป็นความจริง พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ววางไว้ตามหลักความเป็นจริง แล้วเราก็นึกษาธรรมอันนั้นไป

นี่เข้าสงครามไป เวลาเราเกิดทุกข์เกิดการกระทบกระทั่งขึ้นมา เราเข้าสงคราม ถึงเราจะไม่เป็นนางวิสาขา เพราะนางวิสาขานั้นเป็นพระโสดาบัน เราไม่ถึงขนาดนั้น แต่ในเมื่อเราเชื่อหลักธรรมอันนี้แล้ว เราก็ต้องเอาอันนี้เป็นที่พึ่งของใจเราปัจจุบันนี้ เพราะสิ่งนั้นแก้ไขไม่ได้แล้ว นี่ธรรมโอสถแก้ไขดวงใจ

โอสถนะ เกสัช โรคยาของเขานั้นรักษาร่างกาย ในเมื่อร่างกายรักษาก็ต้องรักษาไป แล้วต้องไม่ให้ใจนี้ไปเร่งขับดันให้ร่างกายนี้ทุกข์มากขึ้นไปอีก เราต้องเอาธรรมโอสถเพราะให้ใจได้รับธรรมโอสถ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เกิดมาจากไหน? เวลาเกิดมาคือคิดใจ มีบุญกุศลทำให้เกิด เกิดมาเกิดดีเป็นคนดี เป็นคนดี เขาต้องไปคิดเค็ดขาด เราก็ดึงว่าในเมื่อเขาไปดีแล้ว เรายังทุกข์อยู่ต่างหาก เรานี้ทุกข์อยู่ แต่ความทุกข์อยู่ เราต้องรีบสะสมความดีของเราขึ้นมา เพื่อเราด้วย เพื่อเขาด้วย เพราะอะไร?

เพราะเราอุทิศส่วนกุศลไปให้เขาได้ไง ความดีของเรา เราอุทิศส่วนกุศลไปให้เขาได้ ตอนนี้เขาสร้างคุณงามความดีมา แต่ปัจจุบันนี้เขาหมดโอกาสสร้างคุณงามความดีต่อไปแล้ว เพราะเขาเป็นจิตวิญญาณไปแล้ว เราต่างหากยังมีโอกาสทำคุณงามความดีอยู่ เรามีโอกาสทำคุณงามความดีอยู่ เราต้องทำของเราไปเรื่อยๆ สะสมของเราไป ไปให้ได้ไง

แต่ไม่ใช่ว่าอ้ายคร่ำครวญอาวรณ์จนเป็นความเสียของเขา เขาก็ห่วงเรา เราก็อห่วงเขา ความพะวักพะวน เห็นไหม ความสงสารมันเป็นปกติ สงสารมันต้องสงสาร แต่! แต่ในสถานะอย่างนี้ มันดำรงชีวิตได้สบายๆ เพียงแต่ทำใจของตัวเองได้ เห็นไหม ถึงว่าธรรมโอสถนี้ต้องเอาเข้ามา เอาเข้ามาให้ได้นะ

ตอนนี้ใจมันคว่ำ เพราะมันไปเอาดีตามาปิดใจ เอาการที่ตายนั้นมาปิดปัจจุบันนี้ไป ว่าปัจจุบันนี้ไม่ยอมรับสิ่งนั้น นี่ทุกข์มากเลย แต่ถ้าลองหงายขึ้นมา ผ่อนคลายความนี้ออกไป อันนั้นเป็นอดีตไปแล้ว เป็นเมื่อวานนี้ วันนี้เป็นวันนี้ พรุ่งนี้จะมีอนาคตต่อไปข้างหน้า แล้วปัจจุบันทำตัวอย่างไร?

ถ้าปัจจุบันเข้มแข็งนะ ลูกๆ ของเราก็มีอบอุ่นอกใจนะ ลูกมันทำใจได้ขนาดนั้นแล้ว มันยังห่วงแม่มันอีกต่างหาก เห็นไหม ต้องบอกว่าย้อนกลับมาว่าลูกอีกกี่คน ต้องดูตรงนี้ด้วย เราต้องแบ่งใจมาตรงนี้ไง ต้องบอกอย่างนั้น ให้เขาแบ่งใจมาเพื่อให้ลูกนี้มันมี...เห็นแม่มีความสุขนะ ถึงเราจะทุกข์ขนาดไหนก็ต้องหวานอมขมกลืน เพื่อดวงใจข้างๆ เราเขาจะได้มีที่พึ่งด้วย

อันนี้เขาก็ทุกข์พอแรงอยู่แล้ว ยังต้องมาทุกข์พอรแรงกับพวกที่ว่าเสียอกเสียใจ พิลิปราพันกันอีก เห็นไหม อันนี้มันก็ทำกตถ่วงกันไป นี่ต้องย้อนกลับมาตรงนี้ที่ว่าเสียใจต้องเก็บไว้ภายใน เพราะเราเป็นผู้ใหญ่แล้ว เราเป็นหลักชัย เราเป็นที่พึ่งของคนอื่นเขา เราต้องวางหลักตรงนี้ของเราให้ได้ ถ้าเราวางหลักตรงนี้ไม่ได้ เราก็ทุกข์ แล้วมันเพิ่มทุกข์ขึ้นมาเพราะอะไร? เพราะย่ำคิดย่ำทำ แล้วความทุกข์นี้ก็แผ่ซ่านไปถึงคนอื่น แบ่งปันความทุกข์ให้คนอื่นด้วย

เราต้องแบ่งปันความสุขให้คนอื่น เราไม่แบ่งปันความทุกข์ให้คนอื่น ความทุกข์อยู่ในใจของเรา เราต้องแก้ไขของเราด้วยธรรมโอสธ ในเมื่อจิตมันกินเข้าไปแล้ว กินความทุกข์ จับแปลบ แสบร้อนอยู่ในหัวใจ ให้มันคายออกด้วยสังขธรรม สังขะที่มันเข้าด้วยไม่ได้เราก็ต้องอาศัยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้ามา ชักนำเข้ามา เปิดใจให้ได้ไง ก็คือว่าหงายของมา อย่าให้ออดีต อย่าให้เมื่อวานนี้กตถ่วงอยู่ตรงนั้นว่าเหตุการณ์นั้นรับไม่ได้ เหตุการณ์นั้นรับไม่ได้

เหตุการณ์นั้นรับได้หรือไม่...นี่สังขะความจริงปรากฏ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ตรงนี้ไง ว่าเป็นไปไม่ได้ ไม่มีใครจะค้านตรงนี้ได้เลย คนเกิดมาตายทั้งหมด เห็นไหม เว้นไว้แต่ถ้าพระอรหันต์มันไม่มีวันตาย

แต่จิตของเรา เรายังว่าตายอยู่เพราะเรายังไม่เห็น แต่จิตพระอรหันต์หรือจิตปุณฺณนมันก็เป็นจิตเหมือนกัน จิตนี้ถึงไม่มีวันตาย แต่ไม่มีวันตายแบบพระอรหันต์กับไม่มีวันตายแบบตายสูญไถมันตายจริงๆ แต่ตายมีอยู่ เพราะสมมุติว่าตาย แต่บัญญัติว่าไม่มีอะไรตาย บัญญัติว่าแปรสภาพไปเฉยๆ ความแปรสภาพไปนั้น คุณงามความดีเขาเสวยบุญไปๆ เขายังทำความดีไปเรื่อยๆ เขายังทำความดีไปเรื่อยๆ เดียวมันต้องกลับมาเจอกัน

การกลับมาเจอกันเพราะว่าบุญกุศลมันส่งมาด้วยกัน คู่เวรคู่กรรมมันทำมาด้วยกัน มันไปด้วยกันๆ แต่ต้องให้เป็นไปตามกรรมนะ ไม่ใช่เราจะไปบังคับบีบให้มันเป็นไปอย่างที่เราต้องการ เห็นไหม พอเราบีบบังคับ เราต้องการให้เป็นไปนี่ อันนี้เป็นอะไร? มันไม่ใช่ความจริงใช่

ไหม? เพราะเราตั้งใจ เราจงใจบีบบังคับ เราต้องการ เรียกร้องไป เราเรียกร้องนี่คืออะไร? สมุทัยใจ
ค้นหาความทะยานอยาก อยากเป็น-ไม่อยากจะไปตามแต่ที่เราคิด

ในอริยสัจ ทุกข์เกิดขึ้น... (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านั้น)